

וירא – סדום – עיר של צדיקים

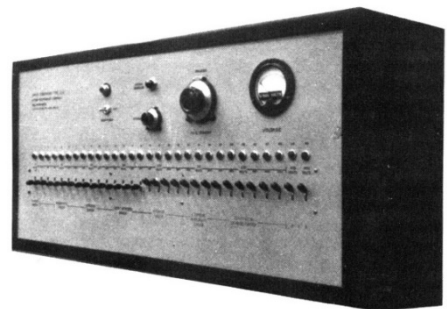
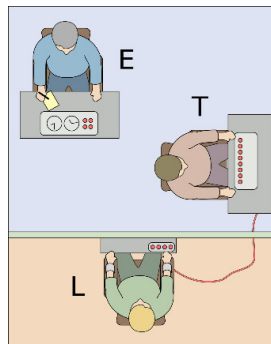
1. היועץ המשפטי לממשלה נגד אדולף אייכמן: פסק הדין.

איתרע מזלי ועורבתי במעשי זוועה אלה. אולם מעללים אלה לא התרחשו על פי רצוני. לא היה זה רצוני לקטול אנשים. הרצח ההמוני אינו אלא אשמת המנהיגים המדיניים בלבד... חוזר אני ומטעים: אשמתי היא הצייתנות שלי, כניעתי לחובת השירות ולחובת המלחמה, לשבועת האמונים לדגל ולשירות... לא רדפתי יהודים תוך תאוה ותשוקה. זאת עשתה הממשלה. הלא רק ממשלה יכולה לבצע רדיפה, אולם מעולם לא היה זה בכוחי. אני מאשים את המושלים על כי השתמשו לרעה בצייתנותי. אז נדרשה צייתנות ממש כפי שתידרש בעתיד מן הפיקודים. את הצייתנות מעלים על נס כמידה טובה. משום כך יותר לי לבקש להתחשב בעובדה כי אני צייתתי, ולא בעובדה למי צייתתי. כבר אמרתי: שכבת ההנהגה, עמה לא נמנית, נתנה את הפקודות... אני הינני קורבן.

2. ארנדט, ח. (2000) אייכמן בירושלים – דו"ח על הבנאליות של הרוע, ת"א: הוצאת בבל. עמ' 287.

הצרה עם אייכמן שרבים כל כך היו כמותו, ושרבים מהם לא היו סוטים ולא היו סדיסטים, שהם היו, והם עדיין, נורמאליים עד אימה... באיזו קלות אנחנו אומרים זה כתוב בחוק, מותר לנו. באיזו קלות אנחנו אומרים אם נציית אנחנו טובים. אם אנחנו טובים כך נתקדם. ככה מתהווה הבנאליות של הרע.

3. Milgram, S. (1963). Behavioral Study of Obedience. Journal of Abnormal and Social Psychology. 67(4), 371-8.

4. יחזקאל טז, מט-נ. סנהדרין קט ע"א

"הנה זה היה עון סדם אחותך גאון שבעת לחם ושלנות השקט היה לה ולבנותיה ויד עני ואביון לא החזיקה. ותגבהנה ותעשינה תועבה לפני ואסיר אתהן כאשר ראיתי."

אנשי סדום לא נתגאו אלא בשביל טובה שהשפיע להם הקדוש ברוך הוא... אמרו: וכי מאחר שארץ ממנה יצא לחם ועפרת זהב לו, למה לנו עובדי דרכים שאין באים אלינו אלא לחסרינו מממוננו? בואו ונשכח תורת רגל מארצנו!

5. בראשית רבה נ,ג

חמשה ראשי דינים היו בסדום: קץ (קצין) שקר, ורב שקר, רב מסטידין (מטה דין), רב נבל, וקלא פנדר (שודד אנשים). לוט היה ארכי הדינים שבכללן, בשעה שהיה אומר להם דברים שהם ערבים להם – הן אומרים לו: "גש הלאה", סק לעיל. ובשעה שהיה אומר להם דברים שאין ערבים להם – היו אומרים לו: "האחד בא לגור וישפט שפוט?!"

6. בר"ר נז

"ויאמרו האחד בא לגור וישפט שפוט", דין שדנו ראשונים אתה בא להרס? רבי מנחם משה רבי ביבי: כך התנו אנשי סדום ביניהם, אמרו, כל אכסניא שהוא בא לכאן יהו בוועלים אותו ונוטלים את ממונו.

7. סנהדרין שם. בתרגום חופשי.

היה להם מיטה שהיו משכיבים עליה את האורחים, כי ארוך (גופו מהמיטה) – מקצצים אותו, כי קצר – מותחים אותו. כאשר נודמנו להם עניים נתנו לו כל אחד ואחד דינר וכתוב עליו שמו, ולחם לא היו מביאים לו. כאשר היה מת (העני מרעב) כל אחד ואחד היה לוקח את (דינרו) שלו. כך התנו ביניהם, כל מי שמזמין אדם (אורח) לחתונה יקחו את גילמתו. היה שם נערה שהייתה מוציאה לחם לעני בכד (שלא יראו אחרים). התגלה הדבר ומשחזה בדבש והעמידו אותה על חומת העיר, באו הצרעות ואכלו אותה.

8. בראשית רבה מטו,

אמר הקדוש ברוך הוא: אפלו אני מבקש לשחק, דינה של נערה אינו מניח אותי לשחק, הלא הוא דכתיב: "הכצעקתה", הכצעקתם (לשון רבים של אנשי סדום) אינו אומר אלא "הכצעקתה" (לשון יחיד), ואיזו זו דינה של נערה.

9. טובה שטרסברג-כהן, רשת ב' 9.7.20.

זה מצוץ מן האצבע... זה לא להבין מהי מהותו של שופט. שופט יכול לשפוט כל אדם, וגם שופט חבר, זה בכלל לא משנה את מי הוא שופט. ואם הוא ניצב במצב של ניגוד עניינים יש מנגנונים שלמים שמגינים על השופט... [טענות אלו] זה יכול לומר אדם שהוא בור ועם הארץ בקשר למה שידוע בעולם הדמוקרטי כולו, ששופט בראש ובראשונה עצמאי ולא תלוי בשום דבר, אלא רק בעקרונות היושר, הצדק וההגינות... שופט, ברגע שהוא שם עליו את גלימת השיפוט הוא מקבל על עצמו את האחריות... להיות ניטרלי, אובייקטיבי ולדאוג שהדברים יעשו בצדק, ביושר, בהגינות וללא ניגוד עניינים.

10. בראשית יח, יז-יט. זוהר ויקרא קיג ע"ב.

"וה' אמר המכסה אני מאברהם אשר אני עשה... כי ידעתי למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט למען הביא ה' על אברהם את אשר דבר עליו... ויגש אברהם ויאמר: האף תספה צדיק עם רשע?!"

זוהר: "ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט." וכי כיון דכתיב "ושמרו דרך ה'" אמאי "לעשות צדקה ומשפט"? אלא מאן דנטיר אורחוי דאורייתא [אלא מי ששומר דרך התורה], כככול, הוא עושה צדקה ומשפט. ומאי "צדקה ומשפט"? דא [זהו] קודשא בריך הוא. בכה רבי שמעון ואמר: ווי לון לבני נשא, דלא ידעין ולא משגיחין ביקרא דמאריהון, מאן עביד שמא קדישא בכל יומא? הוי אימא מאן דיהיב צדקה למסכני [אוי להם, לבני אדם, שלא יודעים ולא משגיחים בכבודו של אדונם. מי יעשה את שמו של הקב"ה בכל יום? הרי תאמר מי שנותן צדקה למסכנים]